

lahaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej. Posamezna številka stanje Din. 1.— Uredništvo: Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6 III. Inzerati, reklamacije in naročnina na upravo „Jugoslovanska tiskarna“, Kolportažni oddelek, vhod s Poljanskega nasipa 2. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Inzerati se zaračunajo po dogovoru.

Postavimo se na lastne noge!

Malodane vsi občni zbori JSZ se ukvarjajo s tem, kako izyleči naše strokovne organizacije iz finančnih težkoč. Tudi letošnji občni zbor je v široko razpravljalo tem vprašanju. Žal, da se ravno pri tem vedno izkaže, kako malenkostni smo še tam, kjer bi morali biti najbolj močni. Čas, ki ga preživljamo, zahteva od strokovnih organizacij zelo veliko. Odkrito pa moramo priznati, da strokovne organizacije v današnjem položaju morejo le malo storiti, v zelo važnih momentih pa včasih celo nič. To in nič drugega nas venomer sili, da razmišljujemo, kako in na kak način utrditi finančno stran strokovne organizacije. Žal, da naši delavci veliko premalo ali pa celo nič ne razmišljujejo, kako in na kakšen način je to izpeljivo. Nočejo se zavedati, da je vsak korak k izpopolnjevanju in utrditvi samo njim v korist, da je vsak uspeh strokovne organizacije njihov uspeh. Ne izprevidijo, da so strok. organizacije bojne in obrambne in da imajo predvsem namen, ščititi delavce pred izkoriščevanjem velekapitala. Čim popolnejše in močnejše bodo naše strokovne organizacije, tem lažje bodo branile delavce pred zlorabo po mamonizmu.

Kaj pa je velekapital? Ali je velekapital samo denar, rečimo rajši: veliko denarja, ki je nakopičen v bankah, podjetjih, strojih itd.? Ta denar, po večini izžet iz delavskih žuljev, bi lahko služil za zidavo delavskih hiš, razmeram primerne plače delavstvu, za podporo vdovam in sirotam itd.

Velekapital tega ne bo storil radevolje ali celo prostovoljno, pa naj se nahaja v katerikoli rokah! To pa zato, ker ima v samem sebi namen, da se množi in raste in to v čim večji meri.

Kapital, ki je vržen v podjetja, v mrtve stroje, sirovine itd., se mora bogatiti obrestovati. Za bogate obrest, za nadomestilo pokvarjenih strojev in popravil, za nabavo popolnejših strojev pa mora zaslužiti delavstvo.

Kaj pa delavstvo? Ali ono ne vlaga tudi svojega kapitala v podjetja? Delavec vloži v podjetje svojo moč, svoje izjarjene in utrjene roke, da na razpolago celo svoje zdravje.

Očividno je, da kapitalistu delavčevo zdravje in skrb za družino ni dosti pri srcu. On kot kapitalist gleda, da se pridno dela, da delavčeve moči kolikor možno izrabljuje in malo plača.

Delavec mora za svoj kapital, ki izvira iz njegove moči, sami izrabiti in skrbeti, da se primerno obrestuje. Ker je pa sam popolnoma brez moči proti dobro organiziranemu kapitalu, je njegov edini izhod, da se združi z drugimi sodelavci v močno strok. organizacijo, po kateri si uveljavljuje svoj kapital.

V strokovni organizaciji pa mora biti ravno tako stroga disciplina kakor v velekapitalu. Vladati mora en sistem, en duh. Naše strokovne organizacije pa bolehalo ravno na tem, ker ne poznajo dovolj discipline. So častne izjeme. So pa druge, ki najdejo vedno izgovor in hodijo svoja pota. Zaradi teh trpijo tudi prve.

Ze uvodoma smo rekli, da je najbolj pereče naše finančno vprašanje. Mnogo smo že ugibali, razpravljali, kako dobiti strokovnim organizacijam novih virov, pa še vselej se je izkazalo, da je delavec navezan edinole sam nase.

Končno pa je tudi prav tako. Delavstvo mora zmerom in povsod čuvati svojo neodvisnost. Neodvisnosti pa ni, če je navezana na tuje podpore. Naše strokovne organizacije morajo stati na lastnih nogah, hoditi svoja začrtana pota. Ta pota pa se križajo s tistimi, ki jih hodi organiziran kapital. Zato je nesmisel pričakovati podpore ali milosti od ene ali druge strani.

Iz gorenjega sledi: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal! Vse naše delo v JSZ mora biti usmerjeno v to, da zgradimo močno, finančno dobro podprto organizacijo, v kateri mora vladati najstrožja disciplina. Ne bom navajal zgledov in izkušenj, ki smo jih preživeli pred kratkim časom. Le to povem, da bi se rudarski strok vse drugače končal, če bi imelo delavstvo finančne rezerve, ki bi jih v takih slučajih moglo rabiti. Za vselej naj navedem le še tiskarsko organizacijo, ki je ena najmočnejših v naši državi. Močna pa ni samo zato, ker je enotna in disciplinirana, ampak tudi zato, ker ima blagajne polne in velepodjetja vedo, da z organi-

zacija, ki je enotna in finančno dobro podprta, ni dobro izzivati boja. Naši tovariši bodo gotovo vprašali, koliko tiskarji prispevajo v svojo organizacijo. Na teden plačujejo po 25 Din. ali 100 kron. Zato moramo pa tudi pri strokovnih organizacijah JSZ delati na to, da ojačimo prispevke. Predvsem pa je krvavo potreben obrambni fond. Iz tega fonda bi se podpirali delavci, ki so v boju za svoje pravice. Če hočemo uspehov, ne smemo zao-stajati in se zadovoljiti s tem, kar imamo. Mi moramo skrbeti, žrtvovati, agitirati. Ako hočemo kaj pomeniti, moramo delati na to, da postanemo močni.

Predvsem pa se mora vsak organiziran tovariš sam udejestvovati, to se pravi: izvajati disciplino. Za vsakega zavednega člana strokovne organizacije je poleg družine, ako jo ima, strokovna organizacija glavno torišče, kjer se mora udejestvovati. Ne sport, ne telovadba, ne igre, tudi izleti in romanja ne smejo biti ovira, kadar nas kliče strokovna organizacija. Vsak naj ima pred očmi, da je edina in prva strokovna organizacija, ki se bori za najpotrebnejše, za naš vsakdanji kruh, brez katerega bi nas kmalu minulo vsako veselje do sportov, telovadb itd. Zato pa je dolžnost vsakega proletarca, da se naj popreje udejestvuje v organizaciji, ki mu hoče dati kruha. Strokovna organizacija je trdnjava, trdnjava je pa za nič, ako nima do smrti zvestih in požrtvovalnih stražarjev.

Dve stvari sem tu navedel. Prva nas ne sme strašiti pred denarnimi žrtvami, da zberemo močne fondе, druga pa sledi iz prve, da zvesto in pogumno sodelujemo kjer in kamor koli nas kliče naša organizacija.

Bojna organizacija smo, zato nas ne sme tu ali tam plašiti kak neuspeh ali poraz. Nasprotno: neuspeh nas mora še bolj podžgati, da se še bolj trdno oklenemo svoje organizacije.

Brez discipline ni napredka — brez žrtev ni uspehov.
Član JSZ od Krekove dobe.

Politični pregled.

V Italiji je Mussollini izprevidel, da kljub svojemu reakcionarnemu volivnemu redu ne more naprej, ker je časopisje opozicijskih strank tako jako, da zamore vsak hip dokazati, da so njegovi zaupniki in prijatelji zločinci, ki so povzročili umor poslanca Matteottija. Zato je šel in izdal naredbo, po kateri je mogoče udušiti v 14 dneh svobodno mnenje vsakega opozicijskega časopisja. S tem je fašizem v Italiji dosegel svoj vrhunec in Mussollini ima v rokah absolutno parlamentarno večino, vojaštvo, fašistovsko lajbgardo in celokupno italijansko presso. Kako bo vozil naprej v bodočih mesecih, bodo pokazali dogodki na

Angleškem in Francoskem. Delavska stranka je bila v zadnjih dneh namreč od opozicijskih strank sedemkrat preglasovana. Kljub temu pa ni podala ostavke, ker je za angleške normalne razmere čisto samo do sebi umevno, da dobi včasih za svoj predlog tudi vladna stranka v parlamentu manjšino glasov. Macdonald vodi svojo miroljubno politiko smotreno naprej. V zadnjih tednih je pridobil velik respekt tudi pri pristaših liberalne in konservativne stranke. Brezposelnost v Angliji se je zmanjšala na najmanjšo mero, vidno pa je od vsepovsod, da je Angleška prevzela vodstvo svetovne politike na vseh poljih. Kajti na

Francoskem se je bil dvignil zoper Herriota stari militarist in imperialist Poincare, ki je nastopil zoper to, da bi se Anglija in Francija med seboj sporazumela na podlagi Dawessovega gospodarskega načrta, po katerem bi Nemčija prišla v možnost, da se gospodarsko okrepi in poravnava vojne reparacije. Heriot, ki ima še v poslanski zbornici vsled zadržanja komunistov slabo večino, je računl, da bo v gosposki zbornici napram Poincareju propadel. Kakor hitro pa je bilo stališče Herriota v gosposki zbornici omajeno, je dospel iz Londona v Pariz predsednik angleške delavske vlade Macdonald in je Herriota podprl. Poincare je v gosposki zbornici vladno Herriota vehementno napadel. Heriot mu je odgovoril, da Evropa potrebuje predvsem miru, nakar je gosposka zbornica glasovala o zaupnici Heriotu. Dobil je le nekaj glasov proti. Poincare in militaristi so pri tem glasovanju tako propadli, kot se jim nikdar zdelo ni, česar diktatorji v Italiji in Jugoslaviji nikoli pričakovali niso. Pod tem vtisom je zborovala te dni tudi

Mala antanta v Pragi, ki naj bi bila določila svoje stališče napram nemškim reparacijam in napram ruski

zahtevi, naj Romunija vrne Rusiji po krivici ugrabljeno Besarabijo. Zborovanje je trajalo samo dva dni. Po oficijelnih poročilih bi bilo skeptični, da se je dosegel sporazum med vsemi državami mala antante. Dejansko pa je stvar taka, da gospodje iz Romunije, Jugosavije in Čehoslovaške niso prišli niti do pravih razpravljanj, marveč so se zadovoljili z razgovori ob čašah rujnega vinca in dobre večerje; kajti vse države male antante so gospodarsko popolnoma odvisne bodisi od Francije, bodisi od Anglije, zato si ne upajo ničesar ukreniti, dokler ne uvidijo, kaj bosta ukrenila Heriot in Macdonald.

Rusija se počasi konsolidira. Jasno je, da niti mala antanta, posebno pa Jugoslavija, ne bo mogla dolgo več podpirati caristične propagande, marveč bo morala v najkrajšem času Rusijo priznati de iure in bo morala stopiti z njo tako v politične kakor tudi v gospodarske stike. Kdor ne bi o tem verjel, naj čita današnje meščansko časopisje, ki poroča, da se je jugoslovanski konzul v Parizu, gospod Spalajkovič, onemogočil prav zastran tega, ker zastopa napram Rusiji intransigentno stališče. Francoski ministrski predsednik Heriot je namreč dal vljudno razumeti naši vladi, da želi, naj bi svojega polanika v Parizu zamenjala z drugo osebo. In tako bo gospod Spalajkovič moral nekega dne odjadrati ali v Beograd ali kot poslanik v neko mesto, ki za zunanjo politiko malo pomeni. Gospod Spalajkovič je tisti, ki je za časa velike ruske lakote izjavil, da mu je ljubše, da od lakote poginejo milijoni ruskega ljudstva, kakor pa, da bi v Rusiji vladal sovjetski sistem. Spričo tega položaja je jasno, da bo

Pri nas prišel tudi preokret: Koalicija Pribičevića in Pašića bi na vsak način hotela dobiti v roke volivno vlado. Takozvani drugi ustavni faktor, kralj, pa se dobro zaveda, da bi utegnila ta volivna vlada za Jugoslavijo imeti slabše posledice. Zato skuša po vseh pravicah, ki mu jih muči ustava naše države, priti ali do sporazumne vlade med Srbi, Hrvat in Sovenci, ali pa še vsaj do take, ki bi sporazum med vsemi tremi narodi naše države v nekaj letih zajamčila. Zato igra danes v Belemgradu politika Jugoslovanskega kluba odnosno Slovenske Ljudske Stranke zopet važno vlogo. Kako bo ta izpadla, je nemogoče predvideti. Po parlamentarnih pravilih in po razpoloženju celokupnega jugoslovanskega ljudstva bi morala uspeti. Kakor pa je položaj na vzhodnem Balkanu danes, bi mi pravzaprav delovno ljudstvo opozoriti na to, da utegnejo nastati še hujši zapletljivi kot se gode danes. Zato velja samo eno: **strnimo svoje vrste!**

Tedenske vesti.

Zaprta je dr. Lemež. Enkrat so ga izvestni ljudje že iskali na domu, da ga ubijejo. Ker ga ni bilo doma, jih je dobil po glavi Hlebec, tajnik Neodvisnih strokovnih organizacij. Dr. Lemeževi gospej pa so bili ukradli 400 Din, ter jih razbili vse pohištvo. Drugič so dr. Lemeža napadli ob pol ene čez poldan pri franciškanskem mostu v Ljubljani in so ga hoteli ubiti na cesti. Mož se je ob pravem času vendar umaknil. Sedaj je naši kr. policiji vendar prišlo na um, da je treba tega človeka zaščititi. In tako ga je zaprla. Mož je sedaj še vsaj varen za svoje življenje.

Zaprta je Hlebec, tajnik Neodvisnih delavskih strokovnih organizacij.

Zaprta je Makuc, odbornik Neodvisnih delavskih strokovnih organizacij.

Zaprta je Žorga, odbornik Neodvisnih delavskih strokovnih organizacij.

Zaprta je še precej drugih ljudi od Neodvisne delavske stranke Jugoslavije.

Zaprta je huda bolezen in bo Slovenija na njej mnogo gmotno trpela.

Neodvisna delavska stranka Jugoslavije je razpuščena, njeni spisi in njeno premoženje je konfiscirano. To zato, ker da je ta stranka protidržavna.

Ta stranka pa je nastopala že pri lanskih državno-zborskih volitvah 18. marca 1923, in se nam kot neumnim ljudem zelo čudno zdi, da je oko postave tako kasno prišlo na njeno protidržavnost.

Marsikaj še vemo, pa nočemo o tem pisati. Rajši pa bomo poslali na zaupne sestanke svoje ljudi, ki bodo začeli poročati šele tam, kjer se naša poročila v listu končajo.

Občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze.

Občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze za letošnje leto se je vršil dne 6. julija 1924 ob 9. uri dopoldne v prostorih I. Delavskega konsumnega društva, Ljubljana. Na zboru bi smelo biti poleg načelstva, glavnega strokovnega odbora in glavnega nadzorstvenega odbora še 185 glasov, bilo pa jih je 181. Manjkali so torej samo 4 glasovi do plenuma. To pa samo zato, ker ni bila zastopana »Zveza uradniških vdov in sirot« ter »Strokovna zveza tobačnih trafikantov«.

Občni zbor je otvoril poslanec Jože Gostinčar in v kratkem govoru pojasnil, da je položaj delavstva danes tak, da se mora bolj kot kedaj poprej poprijeti svojih strokovnih organizacij in poskrbeti zato, da postanejo iste popolnoma neodvisne zlasti z ozirom na finančni položaj.

Tajnik France Žužek je poročal, da je bilo med letom 17 rednih in 11 izrednih sej. Poleg tega je bilo 7 sej skupno z Delavsko zvezo za Slovenijo in 5 sej JSZ z načelstvi v JSZ včlanjenih strokovnih organizacij. JSZ je poleg tega aranžirala delavsko zborovanje ob priliki V. katoliškega shoda, se po svojih članih udeležila zanimive debata v socialno političnem odseku tega shoda, priredila je sporazumno z Delavsko zvezo zborovanje zaupnikov dne 4. novembra 1923 in sklicala dvoje plenarnih sej, na katerih so se obravnavale važne zadeve krščanskega delavstva. Vseh dopisov došlih in oddanih je bilo 977, izmed katerih je bila večina zelo važnih.

Blagajnik France Kordin je podal blagajniško poročilo, iz katerega je natančno razvidna bilanca, dohodki in izdatki ter čisti dobiček. O tem bodo natančno v posebni okrožnici obveščene vse zveze JSZ. Najvažnejši iz njegovega poročila pa je bil refren, da se morajo krščanske socialistične organizacije postaviti na samostojno finančno podlago in da ne more dovolj povdarjati, da vsaka zveza napram JSZ in da vsaka skupina napram svoji zvezi redno in v celoti obračunava članarino. Le na ta način bomo zmožni postaviti tisto fronto, ki jo sedaj slovensko delovno ljudstvo od nas v celoti zahteva.

Predsednik nadzorstva tov. Rudolf Strnad je podal nadzorstveno poročilo. Račune in poslovne knjige je ta odbor pregledal in jih našel v polnem redu. Zato predlaga načelstvu absolutorij. Posamezne zveze bodo morale gledati, da delegirajo v nadzorstveni odbor člane, ki se bodo mogli dela v nadzorstvenem odboru tudi udeleževati. O tem bo predlagan poseben predlog.

O poročilih predsednika, tajnika, blagajnika in nadzorstva se je razvila skupna debata, ki je bila stvarna in je končala v sledečih sklepih:

1. V glavni nadzorstveni odbor smejo biti voljeni le člani JSZ, ki bivajo v Ljubljani ali v njeni neposredni bližini.

2. V celoti se sprejme sklep plenarne seje JSZ od 4. nov. 1923 glede plačevanja članarine, po kateri je vsaka strokovna zveza JSZ dolžna plačati en dinar mesečno članarine. Izvzeta je Poselska zveza, ki plačuje le 0.50 Din. mesečno od člana in vsled slabega gmotnega položaja Viničarska zveza, ki plačuje tudi samo 0.50 Din. mesečno od vsakega člana, kakor tudi Strokovno društvo tob. vpokojencev in vpokojenk, ki plačuje 18% od svoje članarine.

3. Stroške shodov in govornikov, ki jih sklicujejo zveze, odnosno skupine same, nosijo Zveze, odnosno skupine sorazmerno po plačevanju članarine do JSZ same, stroške revizij, ki jih povzročajo Zveze vsled svojega malomarnega postopanja, pa nosijo dotične Zveze absolutno same.

Pri izpremembi pravil se je črtal dosednji glavni strokovni odbor, ker sploh ni prišel do funkcije, marveč je JSZ mesto njega morala sklicevati plenarne seje. Pravila so sedaj urejena tako, da sestoji načelstvo iz 8 članov, bivši glavni strokovni odbor pa tvori vodstvo, ki sestoji iz načelstva in iz zastopnikov posameznih strokovnih zvez, včlanjenih v JSZ. Sicer se pravila bist-

veno niso izpremenila. Kakor hitro bodo izpremenjena pravila od politične oblasti potrjena, jih bomo poslali posameznim strokovnim zvezam na vpogled in ravnanje.

Tudi pri slučajnostih se je razvnela živahna debata. Dosegla se so dva sklepa. Prvi se glasi: Jugoslovanska strokovna zveza kot edina krščansko socialna organizacija pozivlja celokupno krščansko socialno delovno ljudstvo, naj jo v njem upravičenem boju podpre tako gmotno kakor moralno.

Drugi sklep se glasi: Jugoslovanska strokovna zveza želi, da se v njenem področju in med njenim članstvom izvaja čim večja delavska varčnost. Zato je nujno potrebno, da se osnuje delavska hranilnica in posojilnica, ki naj bi navajala predvsem mladostne delavce na to, da začno že v svojih mladih letih z varčevanjem. Tov. dr. Andreju Gosarju se naroči, da izdela za to hranilnico in posojilnico pravila po sistemu bivše avstrijske poštne hranilnice in da skrbi za to, da se čimprej skliče ustanovni občni zbor.

Občni zbor je trajal od 9. dopoldne do pol dveh čez poldan. Vseskozi je bil izpolnjen s stvarnimi referati in s stvarno debato. Člani, odnosno delegatje so se razšli z zavestjo, da gre Jugoslovanska strokovna zveza po praznovanju 30-letnice obstoja krščansko delavskih organizacij svojo novo pot naprej in da se bliža čas, ko bo v tej organizaciji zapopadeno celokupno slovensko delavstvo.

Jugoslovanska strokovna zveza pa pozivlja svoje Zveze, da naj vso svojo pozornost posvetijo okrožnicam, ki jih bo Zveza nanje izdajala. Nanašala se bodo tako na naš notranji kakor tudi na naš mednarodni položaj.

Krščansko socialna delavska strokovna organizacija je bila v Sloveniji prva, je danes edina, ki delavstvo res stvarno varuje in bo prva in edina tudi v bodočnosti. Tako je končal občni zbor tov. poslanec Jože Gostinčar, na nas vseh pa je ležalo, da te njegove besede oživtvorimo.

Delavska zveza.

Za socialno pravičnost. (Dopis z Ježice pri Ljubljani). V preteklem šolskem letu so morali vsi šoloobvezni otroci, ako so hoteli, da so dobili spričevala, priti sredi in ob zaključku šolskega leta šolskemu vodstvu po 5 Din. za koleke. Kdor jih ni prinesel, kratkoma ni dobil šolskega izpričevala. To pa ni veljalo samo za preteklo šolsko leto, ampak bo ostalo v veljavi, dokler splošna ljudska zahteva tega ne izpodbije. Neglede nato, da je spričevalo večkrat v življenju zelo potrebna stvar, je spričevalo za otroka tudi velikega vzgojnega pomena. Kakšno veselje preveva n. pr. 8 letnega dečka ali 10 letno deklico, ako zamore pokazati svojim starišem lepo spričevalo. Ali ni to najlepša hvaležnost otroškega srca! In samozavest ter ponos, ki upravičeno navdajata dečka ali deklico? Je-li je mar to tako brezpomembna stvar! Ali ni tega vesel vsak človek zlasti pa učitelj, stariši, znanci itd.! In, kako učinkuje primerna vzpodbudna beseda ob takih prilikah na otroka, to ve samo dober oče in dobra mati! Koliko pa je starišev zlasti delavskih pa tudi kmetskih, ki težko, zelo težko plačajo ta znesek za koleke. Res da ni veliko, ali kdor nima, za tega je tudi 10 Din. veliko; pomislimo samo na veliko število bresposelnih, na slabo plačane in s številnimi družinskimi člani. Kolikokrat mora tak revež plačati za kolek štirim, petim in še več otrokom. Pritrpati mora sebi in svojim pri ustih, da spravi še ta denar skupaj; saj se on bolj zaveda nego državna oblast vzgojnega pomena, ki ga napravi dobro spričevalo enega ali več otrok v družini. Državna oblast, ki je izdala to nesmiselno odredbo, gotovo ni imela časa, da bi v vsem tem razmišljala, sicer pa itak ne misli na drugo, kot kje bi iztaknila za svoje prazne blagajne kak vir dohodkov. Merodane faktorje pozivamo, da premišljujejo nekoliko o tem, in da naj spravijo čimprej to tudi v socialnem oziru krivično odredbo. Ž njo so namreč zadete samo gmotno slabe in najslabše družine, ki se morajo že itak boriti za svoj vsakdanji kruh. Milijonar s prezirom lahko odrine ta znesek za svojega

Dolfe je začutil njen nagel pogled in zbodel ga je, ker je vedel, da je zanj še bolj veljal ta odgovor kot za njenega brata, s katerim sta bila največja prijatelja. Spomnil se je, kako sta drugovala še doma, kako ga je spoznal v šoli v mestu, kamor je hodil. France je bil iz predmestja in je marsikatero nedeljo prišel k Dolfetu na dom. Oče je bil v tujini in ko je pisal, naj pride za njim žena, sin in hči, takrat je šel tudi Dolfe z njimi od doma in ostal pri njih do sedaj.

Ko je dvignil obraz, je videl, da Milka zre v tla. Njen podolgovat obraz, ki je zarudel narahlo, morda zaradi zatrite in prikrte jeze, se mu je zazdel lep in namrdnjena spodnja ustnica ga je delala otroško jokavega. Skoraj se je nasmehnil njeni jezici.

»Jutri pa tudi jaz pojdem.«
»Ali res?«
»Res.«
»Če bom smela s teboj?«
»Zakaj pa ne, če te bo mama pustila.«
»No, mama?«
»Ata vprašaj!« — »Saj bomo morebiti vsi šli.«
Milka je stopila pred ogledalo, ki je viselo pred umivalnikom in si popravila z glavnikom črne lase. Zavrtela se je na peti in s sklonejno glavo stopila nazaj k mizi. Pogledala je Dolfeta izpod čela z velikimi črnimi očmi, v katerih se je smehljala tiha hvaležnost in poredno je vzdiknila:
»Se že veselim, oh, to bo lepo ...«

III.

Svetle luči so že gorele na vrtu, kjer je bil pro-

šoloobveznega otroka (če ga sploh ima, več kot enega pa itak navadno nima). Zanj je to bagatela. Ni pa bagatela za reveža, ki mora s krvavimi žulji pristradati toliko, da prehrani in obleče svojo družino. Bagatela pa ne sme ostati tudi za poklicano oblast. Ljudskošolska spričevala (pa tudi druga, n. pr. učna izpričevala obrtnih vajencev) so tudi brez kolkov lahko veljavna, saj n oziroma ne sme biti glavno to, ali je spričevalo kolekovanu ali ne, kar prihaja pri nas zadnje čase v navado, marveč kakšno je spričevalo. Ljudstvo, katero že itak dovolj tarejo druga bremena, ne vidi prav nobene potrebe in razlogov za to uvedbo in se ji v svoji notranjosti z vso upornostjo upira, zato naj se čimprej odpravi, saj pa tudi nikdar ni bila potrebna. Predsednik naše Delavske zveze tov. Janko Dolničar je zato pri občinski odborovi seji preteklo nedeljo predlagal sledečo resolucijo: »Občinski odbor odločno ugovarja zoper popolnoma nepotrebno in v vzgojnem oziru kvarno uredbo kolekovanja ljudskošolskih spričeval. Ta uredba je zadelo zlasti gmotno najslabše družine delavske kot kmetske, ki se morajo že itak boriti za svoj vsakdanji kruh. Občinski odbor kot ljudski zastopnik in zagovornik vseh zahteva, da se ta vzgojno kvarna in socialno krivična uredba čimprej ukine.« — Resolucija je bila soglasno in z odobravanjem sprejeta ter se pošlje vsem merodajnim faktorjem. Prizadeti stariši pa so tov. J. Dolničarju hvaležni, da je dvignil svoj glas za njihove pravice. Merodajna oblast pa je dolžna, da čuje ta glas in ga upošteva. (Op. ur.: Potrebno bi bilo, da navedeno resolucijo osvoe vse naše Delavske zveze in jo odpošljejo na merodajna mesta.)

Vič. Na inicijativo O. D. Z. Vič se je nabrala za družino pohabljenega Rudolfa Juvana prva zbirka v znesku 227 Din. — V »Slovenskem Narodu« je nekdo v »Poslanem« ostudno napadel viškega župnika g. P. Teodor Tavčarja. Vsi občani brez izjeme so dali gospodu župniku zadoščenje. Člani naše O. D. Z. kakor delavska organizacija sama najodločneje obsoja ostudni napad na najpoštenjšo osebo v občini.

Katoliki v angleški delavski stranki.

Katoliki na Angleškem niso tako močni, da bi mogli mnogo pomeniti v političnem življenju. Poleg tega pa Anglež ljubi velike, močne stranke. V glavnem so se angleški katoličani do predvojne naslanjali na katoliške Irce, ki so jim bili v londonskem parlamentu v veliko oporo. In zares so se prav Irce največ borili za politično enakopravnost angleških katoličanov. Vse, kar so mogli katoličani pred vojno doseči na političnem polju, je bilo to, da so si zasigurali kakega poslanca bodisi liberalne bodisi konservativne stranke, ki se je obvezal, da bo v najbolj perečem, t. j. v šolskem vprašanju, zagovarjal katoliško stališče.

Pri zadnjih volitvah so glasovali katoličani za kandidate različnih strank tako, da je v parlamentu sedelo 22 katolikov raznih strank. Najstarejši med njimi je Irce O' Connor, trije so liberalni, 7 konservativcev, 11 pa pripada delavski stranki.

Delavska stranka ima torej v svojih vrstah največ katoliških poslancev. Gotovo je, da se ima le-ta zahvaliti za uspeh pri zadnjih volitvah v veliki meri katoliškim volivcem, ki so pristali na program delavske stranke.

Tako delavska stranka kakor katoličani sami so doživeli v zadnjih desetletjih razvoj, ki je omogočil, da vstopajo katoliki najbolj v delavsko stranko. Voditeljske delavske stranke so opustili predsodke o katoliški cerkvi, ki so jih črpali iz socialnodemokratskega tiska na kontinentu in ne verjamejo, da bi cerkev držala z bogataši proti delovnemu ljudstvu. Pa tudi sami katoličani ne istovetijo socialno-reformni program delavske stranke z revolucionarnim komunizmom. Delavske zveze de nihče ne napada tako besno kot ravno komunisti.

Ob času volitev so obetali vsi delavski kandidati, da bodo napram katolikom lojalni. Preokret katolikov napram delavski stranki pa se je izvršil deloma tudi

stor za veselico. Daleč v mrak se je razlegal hrup gostov, vmes pa se je čula godba. Nekatero mize v boljših kotih so že bile prazne, dočim se je v sredini vrta in okrog paviljonov kar trlo ljudi. Med njimi so kričali nasemljeni natakariji, za vsakega so imeli prazno besedo. Paviljoni so bili različno razsvetljeni, eni za vino rdeče, drugi za slaščice modro, oni za pivo rumeno, za jestvine zeleno. Na drugem koncu nasprotno paviljonom je bil prostor za godce in plesišče.

V ves ta hrup se je mešal oster glas mladega moža, ki je stal na eni izmed miz, v desni roki je držal krožnik s torto.

»Kdo da več?«

Za vsakim krikom izmed ljudi je sledil bučen smeh. Oni na mizi pa je zopet kričal:

»Kdo da več?«

France je že vstal od mize, pogledal očeta in mamo.

»Bomo šli?«
»Čas je že.«
»Oh, kam se ti mudi France? Pogledj ravno so zopet začeli igrati.«

Takrat je vstal tudi oče, majhen, čokat mož. Ne prestano si je vihal in popravljaj rdeče brke, s palcem in kazalcem je šel preko njih proti bradi in pod brado zopet stisnil prsta. Stojte je izpil iz kozarca ostanek vina in rekel: »Gremo.«

(Dalje prihodnjič.)

M. G.

V metežu.

Dolfe je sedel za mizo tja ob omari, tako da je bil obrnjen proti vratom, odkoder je prišel. Tukaj je bil njegov navadni prostor pri mizi.

Ob omari so bila vrata v sobo, naprej ob steni ognjišče, umivalnik in še ena omara, visoka, s steklenimi vratci. S svojimi očmi je običal Dolfe na naslikanih cvetlicah ob robu stropa.

Kako vse drugače je v tej kuhinji kot pa doma; tako majhno je tukaj vse, a vendar tako ljubko; da bi imeli tudi doma tako ...

Gospodinja mu je prinesla kosilo.

»Danes te pa dolgo ni bilo.«

»Sem bil še na pošti, ravno, da sem opravil.«

»Ali si že od tega meseca denar poslal domov?«

»Nekaj, vsega ne!«

Odprla so se vrata, vstopila je Milka. Postavila je škafo z vodo k umivalniku in potegnila z roko po črnem predpasniku, kakor bi hotela izbrisati vodne kapljice, ki so se poznale na njem. Ko se je okrenila k mizi, je opazila, da jo Dolfe gleda in nasmehnila se je.

»No, kaj pa ti? Mama, jutri bo veselica na Gromnikovem vrtu, že pripravljajo in postavljajo zunaj paviljone ... in zvečer bo razsvetljava z balončki. Ali bom lahko šla?«

»Če bo šel France s teboj.«

»Oh, potem pa že vem, da ne bom šla. France tako nikamor ne gre.«

zato, ker so angleški katoličani poglobili študij socialnih problemov. Stranka sama je seveda tudi razširila svoje temelje. Ona ni samo stranka ročnega delavstva in energična, marveč stranka ročnih in duševnih delavcev, vseh, ki pretežno žive od svojega osebnega zaslužka. V njej so ljudje vseh stanov in mnogo uradništva, ki vsi zametajo načelo razrednega boja.

Katoliški poslanci v parlamentu so vsi bivši delavci. Macdonald sam je praktičen človek in vedno v ravnotežju. Po svojem značaju je globoko veren. Visoko ceni ideale svojih katoliških tovarišev. Nedavno tega je izjavil v nekem govoru, da je prepotoval mnogo dežela in da se ni mogel načuditi mednarodni ljubezni in spoštovanju med katoličani.

Slovensko kršč. soc. delovno ljudstvo ima brez dvoma velik interes na tem, da zasleduje delavsko gibanje na Angleškem in drugod kar najtočnejše; kajti naš položaj je v izvestni, včasih celo v odlični meri odvisen od tega, kak veter veje po velikih državah sveta. Dejstvo, da je v angleški delavski stranki 50% katoliških poslancev, spričuje, da mora biti katoličan vedno tam, kjer je beda najhujša in sila največja, med najrevnejšim bednih bratov.

Dopisi.

Zagorske novice. Pravijo, da naši za »Orjuno« vneti trgovci po trboveljskih dogodkih v praznih prodajalnah le zijala prodajajo. Krčmarji pa po svojih pivnicah prodajajo dolgčas in nadležne poletne muhe. Nam se zdi to vse v redu. Pač pa ne g. okraj. glavarju, ki se na milo prošnjo prizadetih poiskal kljukast paragraf, je nos menda št. 305, da z njim zavaruje trpeče nacionaliste. Dal je javno razglasiti, da je vsako bojkotiranje po zakonu kaznjivo. Mislimo, da sploh ni potrebno delavstvo opozarjati, da se izogiblje njemu nasprotnega življa, ker to samo po lastnem nagibu sledno izvaja. Čakamo le, da najde g. glavar paragraf, ki zahteva, da mora vsak rudar, če hoče biti dober državljan, kupovati samo pri »Jutrovcih«. Sicer smo pa blizu časa, ko tudi drugje rudar ne bo mogel nič kupovati. Preteklega tedna se je delalo samo štiri dni po revirjih. Živel nacionalizem v službi kapitala!

Kot smo zanesljivo izvedeli, razvije zagorska »Orjuna« drugi mesec pred »Sokolskim domom« svoj prapor. Slišimo, da bo zastavonoša priljubljeni, nekoč razredno zavedni Zupánov Poldek. Za ta posel bo kot nalašč, ker je velik. S tem nastopom bo namreč dokazal, da je tudi slab komunist lahko dober »Orjunaš«. Imel bo menda tudi slavnosten govor. Razkladal bo, da je le koristno, če komu za »nacijo« stlačijo prste. O krompirju, kot je včasih po shodih, tokrat ne bo nič govoril. Pravi, da ga ima dovolj. Pač bi mu svetovali, da si preskrbi veliko porcijo kislega zelja, ker ta naravnost zadovoljivo vpliva na razgretje možgane.

Prevalje. V nedeljo, dne 6. julija je tukajšno izob. društvo vprizorilo lepo igro »Roza Jelodvorska«, za katero je vladalo precej zanimanja med ljudmi. Prireditev je dokaj dobro izpadla v splošno zadovoljstvo mnogostevilnih gledalcev. Ginljivi prizori so marsikatero ganili do solz, samo ječarju Drejšetu in njegovi ponosni sinu ženi smo se morali nekoliko smejeti. Kakšne male napeke se že se opazijo na naših igralcih, posebno v ženskih vlogah, ali vendar se moramo čuditi, da preprosti oziroma delavski in kmetijski igralci tako sijajno nastopajo. Vzlic temu, da so utrujeni po delu, so še voljni žrtvovati nekaj prostega časa za stvar, ki služi izobrazbi in dobri namenu ter nudijo pošteno in ceneno zabavo tudi preprostim ljudem. Srčna hvala jim! Igra se je na željo občinstva še ponovila dne 12. in 13. t. m.

Zahtevajte „PRAVICQ“ po vseh gostilnah in javnih lokalih, posebno še v industrijskih krajih!

Krekova mladina.

Krekova mladina v Ljubljani ima svoj tretji redni občni zbor v ponedeljek dne 21. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih I. delavskega konsumnega društva na Kongresnem trgu št. 2.

Pot, ki jo je prehodila »Krekova mladina« v kratki dobi treh let je bila neizrecno trnjeva. Orala je ledino v nazetjih okoliščinah in nosila poleg prosvetnega še vse organizatorično delo. Pri vsem tem pa ni žela nikake hvaležnosti, pač pa so se oglasili zoper njo neprijatelji. To pa je strnilo njene vrste ne samo v krepak odpor, marveč prežeta idealizma in borbena dela je prešla v ofenzivo in se razmahnila med delovnim ljudstvom.

Pogled na končne cilje in neomajeno zaupanje vase, povzročilo je v mladinskem krščansko socialnem pokretu tisto razpoloženje, ki je potrebno za udejstvovanje programa »Krekove mladine«. Naši borci so znali pridobiti vse, kar bi bilo za krščansko prosvetno delo izgubljeno, zainteresirali so za svojo idejo visoke sloje delovnega ljudstva. In danes, ko smo premagali javno mnenje, smo si v zvesti, da naš trud ni bil zaman, marveč da sta bila požrtvovalnost in vztrajnost Krekovcev bogato blagoslovljena.

Tretji redni občni zbor naj bo manifestacija Krekovih borcev za idejo krščanskega socializma.

Vse tovariše pozivamo, da se disciplinirano udeležijo tega občnega zbora. Vabimo tudi svoje prijatelje, da posetijo naš zbor. V boj za — krščanski socializem! Krekovci vztrajajte na tej poti!

Važni dogodki.

Doživljamo zelo važne dogodke. Kapitalizem, ki je imel pred svetovno vojno v rokah vajeti v vseh državah, se zopet bori z vso silo, da svojo nadmočje obdrži še nadalje. Pri njegovem prodiranju za uveljavljanje svojih sil nad ljudstvom mu prede zelo slaba; toda zato je pa njegov napad tem silnejši.

V Rusiji so mu tla spodminirali. V Angliji je z nastopom vlade Mac Donalda zgubil vodilno vlogo in istakto na Francoskem z vlado Herriota. Z vso silo se drži še v Italiji in pri nas v Jugoslaviji. Mussollini, reprezentant kapitalistične struje, se hoče s pomočjo fašistovske teroristične organizacije obdržati za vsako ceno na površju ter tako ohraniti kapitalizmu nadvlado. Toda sedaj vidimo, da tudi v Italiji propada sam v sebi. Umor poslanca Matteottija! Cela trezna Italija se zgraja nad tem krvavim činom fašistovskih teroristov in Mussollini je bil v hudi zadregi, kaj storiti. Vedel je: če klone, je s tem odklenkalo kapitalistični nadvladi v Italiji za vedno. Zato poskuša na vse načine rešiti se več ali manj sramotno iz te usodepolne neprilike, samo da ne izgubi vajeti iz rok. Bomo videli, kaj prinese prihodnost. Kot krščanski socialisti želimo, da opozicijska Italija vodi boj proti temu krivičnemu družabnemu redu dosledno ter tudi svojo državo privede v krog miroljubnih in poštenih.

Težak boj bijemo tudi pri nas. Kot v Italiji se tudi tu hoče obdržati kapitalizem za vsako ceno. Brezpogojno hočejo onemogočiti vsako ljudsko voljo in vladati zopet nad njim z valpetovim bičem. Imeli smo svobodno izvoljeni občinski svet v Ljubljani. Ta občinski svet je bil pravi izraz ljudske volje. Korenito so meščani pomedli z demokrati, kot reprezentanti kapitalizma. Stvorila se je koalicija vseh za dobrobit in poštenje vnetih strank. Bil je razpuščen. Zakaj? Zato ker je vpeljal v ljubljansko občinsko gospodarstvo socialistični duh. Kapitalizem in socializem ne gresta skup, zato je kapitalistična struja, ki si prisvoja vajeti v državi, občinski svet razpustila.

Imamo parlament. Kaj je z njim? Nič ne deluje. Zato ne, ker kapitalistična struja v državi ve, kakor hitro odpre vrata parlamentu, je z njo pomejeno za vedno.

Kaj pa sedaj? Kdaj bo parlament zopet deloval, kdaj občinskemu svetu zopet mogoče delati? To sta vprašanji, katerih ne smemo zgubiti spred oči. Krmilariji, namesto da bi dali ljudstvu možnost se udeleževati za njegove pravice, nastopajo čisto svojo pot. Zase pripravljajo teren in ko bo čas zanje dovolj zrel, bodo rekli: sedaj gremo pa v volitve v ljubljanski občinski svet in v parlament!

In tako tolčejo enkrat po SLS, enkrat po krščanskih socialistih, drugič zopet po komunistih. Enkrat mešajo vse skupaj v en lonec, češ, da so vsi ena »zlahta«, drugič ščuvajo drugega proti drugemu. Mi pa v teh časih povemo vsem demokratskim ljudskim intriganom, da smo krščanski socialisti zvesti člani SLS, ker ravno mi hočemo, da SLS ostane zvesta načelom našega pokojnega dr. Kreka. Kot krščanski socialisti smo dolžni za dobrobit delovnega ljudstva proti izkoriščevalcem delovnih slojev vezati se tudi z drugimi po socialnih načelih sorodnimi strankami. To smo naredili v bivšem ljubljanskem občinskem svetu in to bomo pripravljeno storiti tudi vnapred, pa ne vsled direktiv iz Moskve, ampak iz naših dolžnosti do delovnega ljudstva.

Prav v teh resnih časih pa moramo dokazati, da smo vredni zlate svobode, časov samoodločevanja in lastnega vladanja. Proč s kapitalizmom za vedno, mora biti naš sklep! Hrabro se borimo v tem odločilnem boju: eden za vse, vsi za enega. Kapitalističnim intriganom odgovorimo z pomnoženo svojo politično »Delavsko zvezo«. Vsi krščansko misleči delavci pod krov naših organizacij in končni boj s kapitalizmom bomo bili vsi združeni v enem taboru! Tako bomo imeli siguren uspeh »Jugoslovanska strokovna zveza« v boju proti kapitalizmu!

V organizaciji je zmaga!

Julija in avgusta meseca je politično in strokovno delo navadno počivalo. Redko ti je en dan došla obilna pošta. Letos tega ni. Lahko izjavimo, da je to leto obrat v naših političnih in strokovnih organizacijah v času najhujše vročine tak, kakor je bil obrat v normalnih dnevih strokovnega in političnega življenja.

To bi dalo misliti.

V naši državi, posebno pa v Sloveniji, se zadnje čase odigravajo dogodki, ki ženejo delovno ljudstvo ne hote do najrazličnejšega razmišljanja. Naše glasilo se z njimi podrobno ni pečalo. Obširno o njih tudi sedaj ne bo pisalo. To pa zato, ker je naš list predvsem strokoven. Slovensko delovno ljudstvo pa je ravno na strokovnem polju potrebno nujne pomoči. Na drugi strani pa vrši glavni organ Slovenske ljudske stranke »Slovenec« svojo nalogo tako vzorno, da so tako člani Jugoslovanske strokovne zveze kakor tudi člani Delavske zveze za Slovenijo o vsem natančno informirani.

Kadar se zberemo na obzorju temni oblaki, tedaj vemo, da bo prišel blisk in grom in nevihta. Za nevihto pa bo posijalo solnce in se bo nad nami pokazalo jasno nebo. Zato ti črni dnevi, ki danes plavajo nad krščanskim delovnim ljudstvom v Sloveniji, našega krščanskega socialističnega delavstva ne bodo preplašili.

Brez ozira na to, kaj naše glasilo o zadnjih dogodkih piše, naj nam dovoljeno povdariti samo eno: celokupno slovensko delavstvo mora danes strniti svoje vrste v najmočnejši strokovni organizaciji, v Jugoslovanski strokovni zvezi. Strokovnih zvez v tej organi-

zaciji je 14. Vsaka stroka ima v sebi odgovarjajočo organizacijo. Edino v strokovni organizaciji pa more delavstvo odbojevati boj zoper kapitalistični družabni red. Mi danes nečemo pisati mnogo niti o centralizmu niti o »Orjunih«, marveč pozivljamo samo slovensko delovno ljudstvo, naj se enotno organizira v naši Jugoslovanski strokovni zvezi, pa bo dr. Žerjav s svojimi kapitalističnimi priveski šel za vedno.

Kar se pa političnega stališča tiče je jasno, da strokovna organizacija nikdar ne bo zmagala, ako delavstvo ne bo dovolj močno zastopano v politiki. Za ta slučaj pa ima krščansko socialistično delavstvo pripravljeno svojo stanovsko politično organizacijo »Delavsko zvezo za Slovenijo«, v katero spada vsakdo, ki pretežno živi od svojega osebnega zaslužka. Celokupno slovensko delavstvo naj se zgane po svojih političnih in sodnih okrajih, naj vstane po farah in občinah in naj si osnuje svoje Okrajne in svoje Krajevne Delavske Zveze. Kajti ta Delavska zveza je zato ustanovljena in je zato tu, da zbere v svojem okrilju celokupno slovensko delovno ljudstvo in mu pripori v javnosti tisto stališče, ki mu gre!

In iz naših nezapisanih besedi naj slovensko delavstvo bere, mnogo bere ter se strokovno kot politično do zadnjega moža organizira. Le organizirano delavstvo, disciplinirano podvrženo, bo strlo kapitalistični teror.

Strokovna zveza.

Tovarniški delavci.

Vsem skupinam in plačilnicam SZTD! Drugi redni občni zbor 24. II. 1924 je sklenil, da Zveza za svoje članke nabavi članske izkaznice, ki bodo vsebovale pravila SZTD. Zveza je sklep občnega zbora izvršila s tem, da je dala tiskati dvatisoč izvodov članskih izkaznic in sicer nevezanih, ker vezane bi prišle predrage in bi se člani branili plačevati 4 do 5 Din, za izvod. Knjižice so sedaj gotove in jih bo Zveza razpošiljala novo pristopivšim, kakor tudi starim članom, ako to želijo. Vsaka knjižica stane 1.50 Din. Od vsakega člana, ki na novo pristopi, naj se poleg treh dinarjev pristopnine takoj zaračunaj tudi knjižica 1.50 Din. Kdor pa knjižico izgubi, dobi duplikat knjižico, ki pa jo mora tudi takoj plačati. Za poslano izkaznico naj skupina vsak mesec sproti pri obračunu pošlje denar. Ker bo Zveza za knjižice vodila poseben račun, bo tudi vsaka skupina posebej odgovorna za knjižice, katere ne bodo plačane. Članu naj se da knjižica šele tedaj, ako jo takoj plača. Ako star član želi novo izkaznico, je treba, da napišete ime in priimek ter glavno številko. To pošljete Zvezi, Zveza pa bo izdala zanj novo izkaznico, ki jo mora vsak član brez izjeme plačati. Vse skupine naj se tem navodilom pokoravajo in naj izvršujejo tako, kakor je predpisano.

Iz Tržiča. V naši dolini je precej dobro razvita industrija. Kjer je pa industrija, tam je tudi delavec, saj je umevno, da brez delavca ni industrije, brez industrije ne delavca. In res je pri nas mnogo ljudi, ki se preživljajo samo z vsakdanjim zaslužkom, to se pravi, da so odvisni od dela svojih rok. Pri nas v Tržiču še ni nikdar delavstvo razmeroma tako živelo, kakor delavstvo po drugih industrijskih krajih. Naši delodajalci so plačevali delavce vedno za nekaj odstotkov manj kakor drugod. Cene najnujnejšim življenjskim potrebščinam pa so stale vedno više kot drugod. Tako je bilo: Na eni strani se je množila industrija, na drugi pa so se množili proletarci, ki se več ali manj trpeli bedo in glad. Ta beda pa je vedno naraščala. Posebno težki časi so prišli nad delavstvo šele tedaj, ko se je v industriji pojavila kriza. Podjetja so začela odpuščati delavstvo, skrajševali se je delovni čas na 6 in celo na 4 ure na dan. Pri nas imamo število brezposelnih na eni in število takih, ki delajo samo par dni v tednu, na drugi strani. Da delavstvo pri nas občutno strada, ni kriva samo industrijska kriza. Tudi nezavednost in brezbržnost našega delavstva je mnogo pripomogla k temu. Zakaj? Zato, ker takrat, ko so bili za našega delavca še boljši časi, ni prišlo nikomur na misel, da je za lepem vremenom rad dež. Delavstvu se je zastoj pridigovalo, da naj bo oprezno, da naj se organizira, da naj zbira obrambne fondе itd. Toda zastoj. Za organizacijo ni bilo denarja. Je pa pri nas v Tržiču tudi polno gostiln, kamor nosijo proletarci težko prislužene denarje, namesto da bi ga zbirali za čas, ko nastopi brezposelnost. Sedaj, ko je pri nas pomanjkanje dela, se noben gostilničar ne zmeni, da bi podpiral brezposelne, kakor bi to storila organizacija, ako bi tisti denar, ki so ga znosili za birtov strup, nosili v fond brezposelnih. Kakor je videti, se Tržič še ne bo spametoval, ker zadnje čase je opažati, da se bo pričelo zopet redno obratovanje. Gostilničarji bodo zopet želi — delavec pa je in ostane v temi nezavednosti.

Vsem skupinam in plačilnicam SZTD sporočamo, da so nam tiskovine za mesečne obračune pošle. Ker pa ni gotovo, da bi zveza v kratkem času nabavila slične tiskovine, naj vse skupine, ki so jim tiskovine pošle, same načrtajo obračune na navadni papir in sicer samo: gl. štev., ime in koliko plača član. To pa le toliko časa, dokler ne bo Zveza zopet obvestila skupin, da ima nove tiskovine.

Vse skupine in plačilnice opozarjamo na redno obračunavanje mesečnih prispevkov. Vsak posamezni član pa naj se zaveda dolžnosti do svoje strok. organizacije. Šele tedaj bo tudi sam lahko zahteval od organizacije pomoč. Enkrat za vselej pa naj velja: kdor plača, ta je član, kdor ne plača, ta ni vreden član strok. organizacije! Ta naj gre!

Na vprašanje skupine Kamna gorica glede Pokrajinskega pokojninskega sklada odgovarjamo, da se Pokraj. pok. sklad nahaja v likvidaciji in da se bo razdelilo članstvo istega na druge zavarovalne zavode.

Društvo diplomiranih babic v Sloveniji

Babiški gremij v Nem. Avstriji. (Iz IV. § 12. zakonskega načrta.)

1. V vsaki deželi naj se osnuje babiški gremij s sedežem (navadno) v deželni glavni mestu, z namenom: varovati ugled babiškega stanu, pospeševati njegove gmojne interese in zastopati skupne stanovske zadeve. Vse dipl. babice cele dežele so članice gremija in volijo izmed sebe z večino glasov 5 do 9 članic v odbor za 5 let.

2. Gremij dajejo na zahtevo oblasti v zadevah babištva izjave, zdravstvena oblast pa je dolžna v raznih zadevah glede babic vprašati gremij za njegovo mnenje, preden izda svoje odloke.

3. Gremij lahko osnuje za svoje članice in njihove družine dobrodelne ustanove.

4. Vse drugo (delokrog, poslovnik, odgovornost, zastopstvo na zunaj, pravice in dolžnosti članic, sestava odbora) določijo pravila gremija, ki jih potrdi deželni glavar.

5. V pokritje stroškov za poslovanje odbora se smejo potrebna sredstva dobiti tako, da se (v pravih in na obnem zborni) določijo denarni zneski, ki jih v blagajno gremija mora plačati vsaka babica, ko dobi dovoljenje za izvrševanje službe, ali novo službo in letna članarina. Te zneske iztirja za blagajno gremija politična oblast (če katera babica neče prostovoljno plačati). To so pametne naredbe! Res, prav in modro je, da oblast upošteva sodbe in izjave odbornic, ki jih je večina koleginj izvolila in jim tako izkazala zaupanje!

Iz V. (§ 13). To je pa gift za mazške in njihove zaščitnike! — Kdor brez oblasti dovoljenja (torej neizučene in nepotrije mazške) izvršuje babiško prakso (daje strokovne nasvete in pomoč), četudi je mogoče pravočasno dobiti nastavljeno (patentirano) babico, ali kdor na drug način dela proti določbam te postave in drugim, na podlagi te postave izdanim določbam, ga kaznuje zdravstvena oblast z globo do 2.000.000 Ka (okrog 2300 Din.) ali z zaporom do dveh mesecev, ako ne spada prestopok pred sodno oblast.

Ista kazen zadene onega, ki na te prestopke napoljuje ali jih podpira. Vedno se obenem z globo določi že tudi zapor (največ 2 meseca), če globe ne more krivec plačati. Če je kaznovana oseba član gremija, kazen (globo) zapade v korist blagajne gremija, katerega članica je, drugače v kaso gremija tiste dežele, v kateri je bil prestopok storjen.

Iz VI. (§ 14 do 16). Zdravstvena oblast v smislu te postave je politična oblast I. stopnje (okrajna glavarstvo ozir. magistrat). Zoper njene določbe je dovoljen priziv enako kakor po splošnih predpisih o prizivih zoper ukrepe politične oblasti. Najvišja inštanca v vseh babiških zadevah je ministrstvo za socialno upravo, ki izda tudi službeni in učni red za babice.

To so v glavnem določbe nove postave. §§ 17 do 20. pa obsegajo le določbe, kako naj se vpelje in uveljavi v dvosedaj obstoječi red nova postava in kdaj stopi izključno nova postava (red) v veljavo, kdo naj jo uvede.

Avstrijske kolegije so sicer vesele nove postave v splošnem, zabavljajo le, da jim daje preveč dolžnosti in premalo pravic, hvalijo uvedbo gremijev, trdijo, da bi za ponavljajni tečaj morala babice preskrbovati država in da bi moralo biti določeno, v katerem času mora oblast rešiti prošnje za izvrševanje prakse. — Tovarišice, mislite o tej postavi in pišite odboru, katere določbe so vam všeč, katere ne in kakšna naj bi bila naša jugoslovanska postava. Kajti preden moremo od poslancev zahtevati, naj nam izposlušajo dobro postavo, moramo same vedeti, kaj hočemo in edine moramo biti, da bomo vse enako hotele, drugače ne bo nič! Mislite torej in pišite odbornicam, da bomo na prihodnjem občnem zboru mogle kaj pravega skleniti in potem se edine za svoje pravice boriti.

To poročilo je bilo spisano, preden smo zvedele za naša jugoslovanska nova pravila! Vendar bomo objavile vse do konca, potem pa bomo primerjale nova naša pravila s to avstrijsko postavo in s starimi službenimi predpisi za babice (ukaz c. kr. ministrstva za notranje stvari z dne 10. sept. 1897, drž. zak. št. 216). Tako bo vsaki članici mogoče s svojo glavo preiščati, kaj bi bilo najbolj pravično in kako bi se morale babice za pravično ureditev svojih dolžnosti in pravic potegovati.

Socialni demokrati o sebi.

1. »Vojna nam je odkrila marsikaj, kar bi morali videti že davno: da namreč nismo usmerjali izobraževalnega in kulturnega delovanja socialne demokracije na bistveno: na **nravstveno izpopolnjevanje** posameznika in na **poduhovljenje** sedanosti, h kateri tvori tudi gospodarski napredek mas samo en korak.« (Wally Zeppler v »Socialistische Monatshefte«.)

2. »In vendar! Ali nismo socialni demokrati poudarjali v zadnjih desetletjih le preizključno **materialno** plat? Ali nismo pojmovali socializma vse preveč na eni strani kot **gospodarski razvoj**, na drugo pa kot **pridobitev politične moči**? Gotovo pomenja socializem obdvoje v zelo visoki meri, vendar pa je obenem več kot to. Socializem je tudi, in ne najnazadnje, vprašanje **vzgoje**. Ali ni bilo naše vzgojno delo vse preveč mehanizirano in brez **duba**? Premalo važnosti polagamo na **nravstveno** osebnost, ki bi se dobro zavedala svoje **odgovornosti**. Le prepogosto smo pozabljali, vlti masam v glavo in v srce zavest, da ni socializem le stvar večjih pravic, marveč prav tako tudi stvar **povečanih dolžnosti**. To vse so napake prošlosti, ki se sedaj bridko maščujejo.« (Sodrug Haenisch, »Vorwärts«, št. 202 od 20. aprila 1919.)

3. »Če se nam ne bo posrečilo, udušiti **materijelnih nagonov** v našem ljudstvu, se bližajo resnim časom nasproti. So sodrugi, ki vidijo v socializmu samo **gospodarsko** izboljšanje, ne pa tudi **nravstvenega načela**. Tega pojmovanja pa smo krivi tudi mi sami. V agitaciji smo povdarjali **gospodarske** gonilne sile **enostransko**. Neodvisni socialni demokrati bi neprestanó govorili samo o pravicah ljudstva, nikakor pa nimajo poguma, povedati ljudem, **da obstojajo tudi dolžnosti**. Če žanjejo vsled tega uspehe, leži krivda deloma tudi na nas samih. **Mi sami namreč nismo mogli zadovoljiti mas v stremljenju po globlji življenjski vsebini**. (Sodrug Wissell na zboru v Weimaru.)

Te izjave smo citirali, da na eni strani pokažemo, kako nasprotiki prihajajo počasi do smernic **krščanskega** socializma, na drugi strani pa naj naši tovariši uvidijo puhlost celokupne slovenske materialistične socialistične prese, ki jaše samo klerikalnega zmaja, mesto da bi se resno pogledala v težka socialna vprašanja.

Delavska zavest.

Bolj kot kdo drugi bi se moral zanimati za politiko delavec. Danes delavcu ni treba biti nezaveden, razun, če hoče biti nezaveden sam. Časopisje danes dnevno informira čitatelje o kandidatih in raznih politikarjih. Opisuje se delovanje posameznih politikarjev, kakor tudi delovanje političnih strank.

Delavci so bili speljani na led že mnogokrat od raznih politikarjev. Cele vreče obljub so jim dajali, ko so bili pa izvoljeni in ko je delavec potreboval njihove pomoči, ga niso hoteli videti. To so delavci že večkrat preizkusili ob času stavk. Pred volitvam tako veliki prijatelji, so nagnali na uboge delavce vojaštvo in jih metalj celo iz stanovanj v času stavk. Pa kljub temu se delavcu še ni izbistril um. Pri volitvah ga boste še vedno videli glasovati za ljudi, katerih prav nič ne pozna.

Delavstvo bi moralo biti na vsak način primerno

organizirano. V vsaki občini ali fari bi delavstvo moralo imeti svoja politična društva. Ta društva naj bi poskrbela, da bi se delavstvo dobro poučilo o vsaki politični kretnji, ki se dogodi med njimi. Pri takih političnih društvih bi se ne smelo nikdar dovoliti kakemu strankarstvu v ospredje. Delavci vseh prepričanji bi se lahko združili, bi enotno nastopali in enotno zmagovali. Tako bi delavstvo v svojem področju samo odbralo kandidate za župane in druge važnejša mesta v državi. V taki organizaciji bi se lahko združili vsi delavci.

Delavci bi bili odločilni utež pri vsakih volitvah, ko bi organizirano nastopali. Da delavci do tega ne pridejo, svedeča pridno skrbje razni ljudje. Eni jim proučajo materialistični socializem in komunizem kot mačko v žaklju. Drugi jih silijo drugim, le v to, kar bi im resnično koristilo, jih nobeden ne organizira. Zato pa tava delavstvo razdeljeno pri volitvah.

Zato pa delavstvo začni misliti s svojimi lastnimi možgani! Sodj sam s svojim lastni mrazumom, kaj je prav za te in kaj ne. Studiraj razmere sam in ne pustj, da bi kaki sleparji študirali zate. Ti te bodo opeharili, kakor so te še vedno. Volilni dan, delavec, je tvoj dan! Ta dan ti vladaš, in kakor vladaš ta dan, tako vladaš imaš potem do prihodnjega volilnega dneva. Delavci! Zapomnite si to! (Ameriška »Edinost«.)

Važna nova knjiga. »Zveza trgovskih gremiev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani« je izdala priročno knjigo, obsežajočo 135 strani: **Najvažnejše določbe zakona o taksah in pristojbinah** izpod peresa Franc Zagarja, pravnega konzulenta trgovske zbornice. Knjižica je alfabetično urejena in obsega pregled vseh pristojbin, ki pridejo za poslovne kroge v pošte. Knjižica vsebuje tudi celo vrsto važnih pojasnil, kdaj in kako je plačati posamezne takse, kar je posebno važno, ker se radi nejasnosti zakona o taksah pojavljajo pogosto dvomi in negotovosti. Knjižica je za poslovne kroge neobhodno potrebna. Stane 15 Din., po pošti 16 Din. in se naroča pri »Zvezi trgovskih gremiev« v Ljubljani.

PAPIR KNJIGE

pismeni, uradni, risalni, ovojni
poslovne, šolske, noteze, šolske zvezke,
umetniške razglednice in drugo :: :: ::

kupite najbolje v papirni trgovini

IVAN GAJŠEK, Ljubljana, Sv. Petra c. št. 2.

Naročajte

„SOCIALNO MISEL“

mesečnik za vse panoge socialnega in kulturnega življenja.

Urejujejo:
dr. A. Gosar, Fr. Terségjav in dr. Engelbert Besednjak.

Naročnina za l. 1924 znaša: za Jugoslavijo 40 D., za inozemstvo 50 D., posamezna šte. stane 5 D.

Dobl se še tudi celoten l. letnik za ceno 30 Din.
II. letnik pa za ceno 40 Din.

Naroča se pri upravi „Socialne Misli“, Ljubljana,
Jugoslovanska tiskarna, kolportajni oddelk,
Poljanski nasip 2.

KJE?

ZNIŽANE CENE!

KJE?

V poslovalnicah I. delavskega kosumnega društva.

Člani kupijo najceneje v lastni zadrugi. Če rabiš oblačilno blago, obrni se na svojo zadrugo. — Enkrat na leto se lahko zastonj oblečeš, če kupuješ vse v zadrugi, ker dobiš po pravilih **3% popust.**

Ljubljanski člani in zunanji člani kadar pridejo v Ljubljano, naj ne pozabijo, da dobe v zadrugi gostilni Kongresni trg št. 2 ne samo hrano in pijačo, ampak tudi svoje somišljenike.

PODRUŽNICE:

Djakovo, Maribor, Sarajevo,
: Sombor, Split, Šibenik. :

TELEFON št. 57 in 470.

Pooblaščen prodajalec srečk
Državne razredne loterije.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 10

(v lastni palači vis-à-vis hotela Union).

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter oskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Kapital in rezerve skupno nad 15.000.000 Din., - vloge nad 100.000.000 Din.

EKSPozITURA: Bled.

Interesna skupnost:
Gospodarska banka d. d. Novisad.

Račun poštno-ček. urada:
za Slovenijo št. 11.945,
v Zagrebu št. 39.080.

Pooblaščen prodajalec srečk
Državne razredne loterije.